

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON
KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU
Broj: 49 0 V 075632 25 GŽ
Novi Travnik, 20.8.2025. godine

Kantonalni sud u Novom Travniku u vijeću sastavljenom od sudija Alma Islamović, predsjednica vijeća, Aida Pezer-Alić i Davor Kelava, članovi vijeća, u vanparničnom predmetu predlagatelja JU Centar za socijalni rad Velika Kladuša, protiv protivnika predlagatelja T. P. iz V. K., ul. ..., sa boravkom u Ustanovi „Drin“ Fojnica, zastupanog po advokatici Jasminki Omanović iz Kiseljaka, radi daljnjeg zadržavanja protivnika predlagatelja u Javnoj ustanovi Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba „Drin“ Fojnica, odlučujući o žalbi predlagatelja izjavljena na rješenje Općinskog suda u Kiseljaku broj: 49 0 V 075632 25 V od 2.6.2025. godine u sjednici vijeća održanoj dana 20.8.2025.godine donio je sljedeće:

RJEŠENJE

Žalba predlagatelja se djelomično uvažava, rješenje Općinskog suda u Kiseljaku broj: 49 0 V 075632 25 V od 2.6.2025. godine preinačava na način da se određuje da troškovi postupka u iznosu od 590,00 KM padaju na teret općine Velika Kladuša.

U preostalom dijelu žalba predlagatelja se odbija kao neosnovana i rješenje potvrđuje.

Obrazloženje

Pobijanim rješenjem je odlučeno da se protivnik predlagatelja T. P., sin S. rođen ... godine u mjestu V. K., a koji se nalazi u ustanovi „Drin“ Fojnica i dalje se ima zadržati na liječenju u ustanovi „Drin“ Fojnica do ozdravljenja, a najduže do 6 mjeseci računajući od dana donošenja ove odluke (stav prvi), da troškove postupka u iznosu od 590,00 KM snosi predlagatelj (stav drugi izreke) i da žalba ne zadržava izvršenje rješenja(stav treći izreke).

Protiv ovog rješenja žalbu je blagovremeno izjavio predlagatelj zbog pogrešne primjene materijalnog prava, povrede odredaba i pogrešne primjene odredaba vanparničnog postupka i pogrešnog i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. U žalbi u bitnom navodi da se pogrešna primjena materijalnog prava se ogleda u tome da je sud odlučio o prisilnom zadržavanju radi liječenja u Ustanovi za socijalno zbrinjavanje i zdravstvenu njegu „Drin“ na osnovu nenadležnog postupanja i isključivo bazirano na ocjeni i mišljenju suda da „Zavod za forenzičku psihijatriju Sokolac jeste ustanova u kojoj se osigurava adekvatan psihijatrijski tretman za osobe kojima su u kaznenom postupku izrečene mjere sigurnosti.“ Postupajući sudija, ovakvo mišljenje temelji na odluci Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Hadžimejlić, Crepulja i Busovača protiv Bosne i Hercegovine od 03.11.2015. godine zanemarujući Odluku Ustavnog suda BiH br. AP 2472/11, a u kojoj se navodi i konstatuje da „... apelantov boravak u Zavodu... nije bio u skladu sa suštinskim proceduralnim propisima i pravilima.... Zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama budući da odluku o smještaju apelanta nije donio sud.... iako prema odredbama navedenog Zakona isključivo sud odlučuje o prisilnom smještaju osobe sa duševnim smetanjama u zdravstvenu ustanovu...“ Dakle, ne u ustanovu socijalne zaštite već zdravstvenu ustanovu čime je sud prekoračio svoje ovlasti i na

nezakonit način postupio u konkretnom predmetu prisilnog smještaja protupredlagača. Nadležnost za odlučivanje o smještaju u ustanovu socijalne zaštite u skladu sa Federalnim zakonom o osnovama socijalne zaštite i Kantonalnim zakonom o socijalnoj zaštiti ima isključivo mjesno nadležni Centar za socijalni rad što je, također, konstatovano u istoj presudi Ustavnog suda koju potvrđuje i navedena odluka Evropskog suda za ljudska prava. Mišljenje sestre protupredlagača, ali i mišljenje vještaka medicinske struke u vezi odlučivanja suda o vrsti ustanove u koju se protupredlagač prisilno smješta, je u ovom slučaju irelevantno jer je odredba Zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama jasna i nedvosmislena odnosno da je to zdravstvena ustanova budući da se suštinski radi o „lišavanju slobode“ protupredlagača što sud u potpunosti ignoriše. Sud ignoriše i činjenicu da isti vještak ne poznaje pravne propise, ali niti kakvu vrstu usluga pruža Zavod za forenzičku psihijatriju Sokolac budući da na zvaničnoj veb/internet stranici Zavoda stoji opis usluga koje se pružaju. Sve navedeno jasno ukazuje da je sud postupio nezakonito, prekoračujući ovlasti i odlučio o vrsti ustanove gdje se protupredlagač prisilno smješta kršeći odredbe Zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama jer je zanemario suštinu istog Zakona - da se protupredlagač „lišava slobode“ i „zatvara“ određivanjem prisilnog smještaja što prevazilazi i krši pozitivne propise iz oblasti socijalne zaštite koji jasno i nedvosmisleno određuju dobrovoljno sudjelovanje protupredlagača prilikom donošenja odluke o smještaju od strane mjesno nadležnog Centra za socijalni rad u ustanovu socijalne zaštite. Dakle, ustanove za socijalnu zaštitu su ustanove otvorenog tipa koji nemaju stalno prisutnog/zaposlenog psihijatra koji su jedino nadležni i ovlašteni da nadziru, prate i odlučuju o tretmanu osobe sa duševnim smetnjama. Također, sud zanemaruje i odluku Vlade Federacije u kojoj jasno stoji odnosno u dokumentu koji je priložen sudu- da ustanove socijalne zaštite nisu ustanove za prisilni smještaj i liječenje osoba sa duševnim smetnjama jer se ta vrsta usluge i smještaja jasno definiše kao zdravstvena ustanova koja pruža usluge liječenja, što nedvosmisleno određuje i predstavlja Javna zdravstvena ustanova Zavod za forenzičku psihijatriju Sokolac kao takva zdravstvena ustanova u skladu sa navedenim Zakonom. Odluka o troškovima postupka je donesena pogrešnom primjenom člana 59 Zakona o vanpamičnom postupku obzirom da je istim članom propisano da „troškove postupka zadržavanja u zdravstvenoj ustanovi snosi općina na čijem području zadržana osoba ima posljednje prebivalište, a ako nema prebivalište na teritoriji F BiH ili je ono nepoznato, troškove snosi općina na čijem području zadržana osoba ima boravište. Dakle, JU Centar za socijalni rad Velika Kladuša kao označeni predlagač ne može snositi troškove postupka kako je sud odredio već je to općina. Nadalje, isti troškovi odnosno iznos od 590, 00 KM je već uplaćen od strane Općine Velika Kladuša o čemu je sud obavješten od strane predlagača tokom postupka uz dostavljanje dokaza o uplati. Znači, o troškovima postupka sud potpuno bespotrebno i nezakonito odlučuje u navedenom rješenju. Stoga, predlaže da se žalba uvaži i odredi prisilni smještaj P. T. iz V. K., u zdravstvenu ustanovu JZU Zavod za forenzičku psihijatriju Sokolac, Podromanija bb, Sokolac, R Srpska 71350, BiH u trajanju od 6 (šest) mjeseci, a isto počinje teći od dana donošenja odluke.

Odgovor na žalbu nije dostavljen.

Nakon što je ispitao osporeno rješenje u granicama navoda iz žalbe i po službenoj dužnosti u smislu člana 221., a u vezi sa članom 235. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15) i člana 2. Zakona o vanparničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ broj 2/98, 39/04 i 73/05), ovaj sud je zaključio:

Žalba je djelomično osnovana.

Iz spisa prvostepenog suda proizilazi da je na temelju provedenih dokaza sud utvrdio da je T. P. rođen ... godine u V. K., da mu je rješenjem Općinskog suda u Velikoj Kladuši od 8.9.2009. godine u potpunosti oduzeta poslovna sposobnost, a na prijedlog njegovog oca S. koji je u toku tog postupka umro. Nakon toga za staratelja mu je određena majka A. P., a nakon njene smrti sestra A. R. rješenjem JU Centra za socijalni rad Velika Kladuša od 08.05.2024. godine. Odlukom Općinskog suda u Velikoj Kladuši od 7.9.2009. godine T. prisilno je smješten u zdravstvenoj ustanovi Klinički centar univerziteta u Sarajevu – psihijatrijska klinika u trajanju od godinu dana, a po rješenju Općinskog suda u Velikoj Kladuši koje je doneseno 14.08.2012. godine taj prisilni smještaj je produžen za još godinu dana uz obrazloženje da je u toku postupka provedeno vještačenje po dr. neuropsihijatru Omeru Čemalović, te utvrđeno da je P. T. osoba oboljela od procesne psihoze, paranoidne shizofrenije i da se radi o kroničnoj, progresivnoj, epizodičnoj i trajnoj duševnoj bolesti koja dovodi postepeno i na kraju, do teškog oštećenja psihičkih funkcija, odnosno ličnosti oboljelog. Postupajući po žalbi KCU Sarajevo izjavljenoj na to rješenje Kantonalni sud u Bihaću svojim rješenjem od 09.11.2012. godine žalbu uvažio i rješenje ukinuo, predmet vratio na ponovno suđenje. Po prijemu drugostepenog rješenja KCU Sarajevo je otpustilo T. P. iz zdravstvene ustanove, a u otpusnom pismu naznačilo da je neophodno pacijenta preko Centra za socijalni rad u Velikoj Kladuši smjestiti u ustanovu socijalno – medicinskog tipa koja je prikladna za pacijenta. Sud je dalje utvrdio da je stalni sudski vještak neuropsihijatrije primarijus dr. Omer Čemalović dana 19.03.2014. godine JU Zavodu za zbrinjavanje mentalno invalidnih lica „Drin“ u Fojnici dostavio svoje mišljenje o podobnosti za prijem u navedeni zavod na liječenje i rehabilitaciju protupredlagatelja T. P. U danom mišljenju stoji da je T. osoba obolila od shizofrene psihoze, da mu je zbog počinjenog kaznenog djela ubistva u neuračunljivom stanju određena mjera obveznog liječenja koja se provodila na neuropsihijatrijskoj klinici u Sarajevu u periodu od 8.9.2009. godine do 05.12.2012. godine. Intenzivno liječenje je trebalo biti okončano, a potom da se nastavak njegovog liječenja obavlja u socio medicinskoj ustanovi. Smatra da je to sasvim moguće uspješno provoditi u zavodu „Drin“ u Fojnici. Nakon toga rješenjem JU Centra za socijalni rad Velika Kladuša koje je doneseno 04.04.2014. godine određeno je da se T. P. smjesti u JU Zavod „Drin“ Fojnica. Općinski sud u Velikoj Kladuši je svojim rješenjem donesenim 17.06.2014. godine obustavio postupak prisilnog smještaja i zadržavanja u zdravstvenoj ustanovi T. P., a ovo nakon što je sud utvrdio da je u međuvremenu smješten u JU Zavod „Drin“ Fojnica.

Postupajući po prijedlogu predlagatelja prvostepeni sud je proveo postupak propisan Zakonom o vanparničnom postupku i odredbi člana 30. Zakonom o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama („Službene novine Federacije BiH“ broj 37/01, 40/02, 52/11 i 14/13). Naime, iz raspravnog zapisnika od 27.5.2025. godine proizilazi da je prvostepeni sud saslušao protivnika predlagatelja, predstavnika predlagatelja, vještaka neuropsihijatrijske struke prof. dr. Jasminka Đelilović-Vranić i starateljicu protupredlagatelja A. R., kći S. Na osnovu ovih dokaza, prije svega na osnovu nalaza i mišljenja vještaka neuropsihijatrije, prvostepeni sud je utvrdio da T. razbolio u ranom djetinjstvu, paranoidna forma SCH. Liječen do sada u više navrata hospitalno u Bihaću, Popovači kod Zagreba, psihijatrijskoj klinici u Sarajevu do 2012. godine. 2009. godine mu je trajno oduzeta poslovna sposobnost, a od 2014. godine smješten je u Zavod Drin. I danas poslije skoro 50 godina trajanja bolesti prima vrlo potentnu psihijatrijsku terapiju nozinan 3 x 100 mg, haldol 2 x 5 mg, apaurin 5 mg po

potrebi uz haldol depo ampule od 100 mg svaki 21 dana uz lijekove za povrišen krvni pritisak. I pored takve terapije i dalje u psihičkom profilu dominira sumanutost, nekritičnost, neuviđavnost u vlastito stanje te prema tome nije sposoban za donošenje bilo kakvih odluka samostalno, pa ni u pogledu boravka u ovoj ustanovi. Smatra nužnim da nastavi boraviti u ovakvoj ustanovi gdje ima kontinuiran nadzor i terapiju medicinskog osoblja. Ne uzimanje lijekova u vrlo kratkom intervalu imalo bi za posljedicu agresivnost prema sebi i prema drugima. Zato je nužno da nastavi boraviti u ovakvoj ustanovi, da bude ograničen u slobodi kretanja i kontaktiranja sa vanjskim svijetom uz neophodan nadzor druge osobe, jer se radi o kroničnoj bolesti i paranoidnoj formi SCH, čiji je tok nepredvidiv. Kada je u pitanju prijedlog da se T. smjesti u Zavod za forenziku Sokolac mišljenja je da to ne dolazi u obzir, jer se u tu ustanovu smještaju akutni duševni bolesnici nakon učinjenog krivičnog djela i borave samo određeni period do stabilizacije stanja. Vještakinja je dalje navela da ona često ide u navedeni Zavod radi vještačenja pa je upoznata da u slučajevima kada struka procijeni da je stanje stabilno i da osoba može da boravi van takve institucije, ali u instituciji kakav je Drin i Bakovići, onda se takve osobe smještaju u te ustanove. Sa Sokoca se nitko ne vraća kući, svi nastavljaju boravak u ustanovi Drinu ili Bakovići. Smatra da sa stanovišta struke nema nikakvog opravdanja da protupredlagatelj poslije 12 godina boravka u Drinu bude premješten u Zavod za forenzičku psihijatriju Sokolac. Navedene odlučne činjenice, na kojima je zasnovano pobijano rješenje, nisu dovedene u sumnju ni žalbom protivnice predlagatelja osim činjenice da li protivnik predlagatelja treba biti smješten u Drinu ili Zavodu za forenziku Sokolac.

Članom 10. stav 1. Zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama (Sl. novine F BiH broj 37 i 52/11) je propisano da o svakom prisilnom smještaju punoljetnih osoba, maloljetnih osoba i djece sa duševnim smetnjama ili osoba lišenih poslovne sposobnosti bez pristanka njihovih zakonskih zastupnika, odlučuje sud, članom 22. stav 1. da se osoba sa težim duševnim smetnjama koja ozbiljno i direktno ugrožava vlastiti život, zdravlje ili sigurnost ili sigurnost drugih osoba, može smjestiti u zdravstvenu ustanovu bez njenog pristanka, na način propisan ovim zakonom za prisilno zadržavanje i smještaj takvih osoba, članom 29. stav 1. da o prisilnom smještaju osoba sa duševnim smetnjama odlučuje sud u vanparničnom postupku, članom 30. stav 1. da će sud nakon obavijesti o prisilnom zadržavanju ili saznanja na bilo koji drugi način da je duševno oboljela osoba prisilno zadržana, donijeti rješenje o pokretanju postupka po službenoj dužnosti i radi zaštite njenih prava, postaviti joj punomoćnika iz reda advokata, a stavom 2. ove odredbe da će sud ispitati sve okolnosti koje su od značaja za donošenje rješenja o prisilnom zadržavanju, uključujući i saslušanje osoba koje imaju saznanja o zadržavanju duševno oboljele osobe, a članom 31. istog zakona da je prije donošenja odluke o prisilnom smještaju osoba sa duševnim smetnjama ili njenom otpuštanju iz zdravstvene ustanove, sud dužan pribaviti mišljenje vještaka neuropsihijatra koji nije zaposlen u zdravstvenoj ustanovi u kojoj je osoba prisilno zadržana, na okolnosti da li je smještaj duševno oboljele osobe u zdravstvenu ustanovu, neophodan.

Odlukama Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu odluku Evropskog broj 3427/13, 74569/13 i 7157/14 od 03.11.2015.godine donesen po aplikacijama Zuhre Hadžimejlić, Marcela Crepulja i Esada Busovača podnesen protiv Bosne i Hercegovine radi zaštite svojih prava žaleći se u pogledu zakonitosti i nedostatka sudskog preispitivanja njihovog smještaja u Ustanovi „Drin“ na koju se osnovano poziva prvostepeni sud, utvrđena je povreda prava aplikanata zagarantovana članom 5. stav 1. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, jer su apelanti u Zavod „Drin“ smješteni na osnovu administrativne odluke (odluka

Centra za socijalni rad), a ne na osnovu odluke suda, što postupak smještaja nije proveden u skladu sa zakonom i što odluka nije preispitana od strane nadležnog suda. Dakle, ovom odlukom Evropskog suda za ljudska prava nije utvrđena povreda iz razloga što su aplikanti smješteni u Zavod „Drin“ Fojnica koji nije zdravstvena ustanova, nego iz razloga što nije proveden postupak propisan zakonom i što odluku o prisilnom smještaju nije donio sud nego Centar za socijalni rad.

Da je zadržavanje protivnika predlagatelja u Ustanovi „Drin“ radi dijagnosticirane hronične duševne bolesti (Shizofrenija) i dalje neophodno, jer bi bez stalnog nadzora mogao ugroziti svoju sigurnost, zdravlje i život kao i život i sigurnost drugih osoba, potvrdila je u svom nalazu vještak neuropsihijatrijske struke prof. dr. Jasminka Đelilović-Vranić. Kako je postupak po prijedlogu proveden na način propisan Zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama i u skladu sa odlukom Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu odluku Evropskog broj 3427/13, 74569/13 i 7157/14 od 03.11.2015.godine, neosnovan je žalbeni navod da su na štetu predlagatelja povrijeđeno materijalno pravo. Stoga na pravilnost i zakonitost prvostepene odluke nema uticaja ni Informacija Federalnog ministarstva rada i socijalne politike broj 05-35/10-1511/14 od 09.02.2018.godine i Zaključka Vlade Federacije BiH broj 150/2018 od 18.01.2018. godine.

Na pravilnost i zakonitost prvostepenog rješenja ne utiče ni činjenica da Zavod „Drin“ nije zdravstvena ustanova, jer je očigledno da može protivniku predlagatelja pružiti potrebnu zdravstvenu uslugu i voditi brigu o njegovom zdravlju i sigurnosti, a što proizilazi i iz odluke Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu od 03.11.2015. godine i što prema činjeničnom utvrđenju suda čini od 2014.godine, o čemu se izjasnio i vještak medicinske struke čije mišljenje sud pravilno prihvata. Nadalje, Vrhovni sud FBiH je u svojoj odluci broj: 65 0 V 638028 17 Spp od 22.05.2017. godine iznio mišljenje da kod postojanja većeg broja odluka Ustavnog suda BiH, te odluke Evropskog suda za ljudska prava u kojima je izražen stav po postavljenom spornom pravnom pitanju: da je sud u vanparničnom postupku nadležan da donosi odluke i o smještanju duševno bolesnih lica u socijalne ustanove po članu 41. Zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama i odredbi člana od 45. do člana 59. Zakona o vanparničnom postupku, u postupku i proceduri određenoj zakonom za smještaj tih osoba u zdravstvene ustanove (Zakon o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama) jer i u slučaju smještaja osobe sa duševnim smetnjama u socijalnu ustanovu predstavlja lišenje slobode u smislu člana 5. stav 1. naprijed navedene Konvencije. Stoga, kod činjenice da su odluke Ustavnog suda BiH saglasno odredbi člana 74. Pravilnika Ustavnog suda BiH od 23.07.2005. godine konačne i obavezujuće i koje je dužno poštovati svako fizičko i pravno lice, a svi organi vlasti dužni su, u okviru svojih nadležnosti utvrđenih ustavom i zakonom, provoditi odluke Ustavnog suda, tada za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a iz naprijed danih razloga nema ni mjesta spornom pravnom pitanju, jer spornog pravnog pitanja u konkretnom slučaju i nema u situaciji kada je već o tome donesena ne jedna nego više Odluka Ustavnog suda BiH.

Odluku o troškovima postupka prvostepeni sud je donio na osnovu člana 59. Zakona o vanparničnom postupku, kojim je propisano da troškove postupka zadržavanja u zdravstvenoj ustanovi snosi općina na čijem području zadržana osoba ima prebivalište ili općina na čijem području se nalazi ustanova u kojoj je zadržana duševno oboljela osoba i člana 30. stav 1. Zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama.

Odluka je obrazložena na način prisan članom 191. stav 4. Zakona o parničnom postupku i članom 6. Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, čije činjenične i pravne razloge u cijelost prihvata i ovaj sud.

Kako ne stoje žalbeni razlozi a ni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, temeljem odredbi člana 221. Zakona o parničnom postupku, žalbu predlagatelja je valjalo odbiti kao neosnovanu i pobijano rješenje u stavu prvom i trećem potvrditi.

Odredbom čl. 59. Zakona o vanparničnom postupku je propisano da troškove postupka zadržavanja u zdravstvenoj ustanovi snosi općina na čijem području zadržana osoba ima posljednje prebivalište, a ako nema prebivalište na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) ili je ono nepoznato, troškove snosi općina na čijem području zadržana osoba ima boravište. Obzirom da je prijedlog podnesen od strane JU Centar za socijalni rad Velika Kladuša, a ne Općine prvostepeni sud je pogrešnom primjenio član 59. Zakona o vanparničnom postupku kada je odredio da troškovi postupka u iznosu 590,00 KM, a koji se odnose na troškove vještačenja u iznosu od 350,00 KM, i troškove punomoćnika advokata u iznosu od 240,00 KM padaju na teret predlagatelja, a ne općine Velika Kladuša u kojoj protivnik ima prijavljeno prebivalište, zbog čega je na osnovu odredbe člana 235. tačka 3. ZPP žalbu predlagatelja u dijelu odluke o troškovima postupka valjalo uvažiti i odluku preinačiti kao u izreci.

Predsjednica vijeća

Alma Islamović